

Sveučilište u Rijeci
Ekonomski fakultet Rijeka

GOSPODARSTVO HRVATSKE

Prof. dr. sc. Nada Karaman Aksentijević

RASPODJELA (UPOTREBA) BDP-a

**RASPODJELA BDP ZA POJEDINE NAMJENE VRŠI
SE KROZ TRI FAZE I JEDNU MEĐUFAZU
DRUŠTVENE RASPODJELE**

ŠTO JE DRUŠTVENA RASPODJELA?

**U PROCESU DRUŠTVENE RASPODJELE KLJUČNA JE
ULOGA TRŽIŠTA JER O ODNOSU PONUDE I
POTRAŽNJE OVISI CIJENA**

➤ **PROIZVODNIH FAKTORA**

➤ **ROBA I USLUGA**

**NO, I DRŽAVA TJ. NOSITELJI EKONOMSKE POLITIKE
“UPLIĆU SE” U RASPODJELU !!!**

FAZE DRUŠTVENE RASPODJELE SU:

- **PRIMARNA RASPODJELA** (stjecanje dohotka)
- **SEKUNDARNA RASPODJELA** (raspoređivanje dohotka)
- **INTERNA RASPODJELA** (raspoređivanje dohotka)

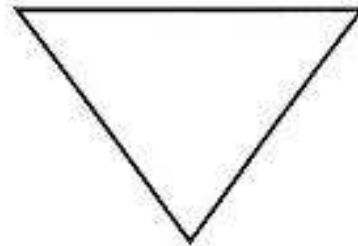
PRERASPODJELA JE ČIN TIJEKOM KOJEGA KRAJNJI KORISNICI DOBIVAJU PRORAČUNSKA SREDSTVA!

PRIMARNA RASPODJELA

sudionici: proizvođači dobara i usluga (svi čiji se outputi realiziraju na tržištu)

PONUDA

POTRAŽNJA



CIJENE

PRODAJA (REALIZACIJA)

UKUPAN PRIHOD

- TROŠKOVI PROIZVODNIH INPUTA
(Mt, Am, kamate, bruto plaće)

DOHODAK

ČIMBENICI KOJI UTJEČU NA POLOŽAJ GOSPODARSKOG SUBJEKTA U PRIMARNOJ RASPODJELI

UVJETI PROIZVODNJE

- prirodni i geoprometni uvjeti
- razvijenost tehničke osnovice proizvodnje (tehničko-tehnološka obilježja proizvodnje)
- raspoloživost radne snage
- organizacija proizvodnog procesa

UVJETI REALIZACIJE

- odnosi između ponude i potražnje
- utjecaj nositelja ekonomske politike na formiranje cijena

NEPOSREDAN

- ♦ maksimiranje cijena
- ♦ utvrđivanje zaštitnih cijena
- ♦ zamrzavanje cijena
- ♦ davanje suglasnosti na cijene
- ♦ obveza prethodnog obavješćavanja o promjeni cijena

POSREDAN

- ♦ veći ili manji stupanj liberalizacije uvoza
- ♦ podržavanje ili suzbijanje monopola
- ♦ globalna politika raspodjele BDP-a

SEKUNDARNA RASPODJELA

Cilj:

- zadovoljenje potreba poduzeća
- zadovoljenje javnih potreba

Subjekti:

- poduzeća
- ustanove
- državni organi

Sredstva:

- porezi
- doprinosi

CILJ SVAKE RASPODJELE U DRUŠTVU JE ZADOVOLJENJE POTREBA.

Prema Zakonu o javnim potrebama, javnim potrebama smatraju se one koje se financiraju iz javnih prihoda. To su:

- **Obrana i zaštita**
- **Zakonom utvrđeni zadaci javne uprave, lokalne uprave i samouprave**
- **Obveze iz međunarodnih odnosa**
- **Obrazovanje, znanost, zdravstvo, kultura, socijalna zaštita, mirovinsko i invalidsko osiguranje**
- **Robne rezerve**
- **Brži razvoj gospodarski nedovoljno razvijenih područja**
- **Intervencije u gospodarstvu**
- **Obveze prema javnim poduzećima.**

INTERNA RASPODJELA

odvija se u poduzeću, a u okviru nje stečeni dohodak raspoređuje se za:

- sredstva zajedničke potrošnje**
- investicije**
- rezerve**
- naknade ulagačima (dividende)**
- povećanje društvenog kapitala**

PRERASPODJELA JE MEĐUFAZA DRUŠTVENE RASPODJELE U KOJOJ KRAJNJI KORISNICI DOBIVAJU PRORAČUNSKA SREDSTVA

SUBJEKTI PRERASPODJELE:

- nositelji javne vlasti (zakonodavne, izvršne, sudbene)
- ustanove koje svojom djelatnošću zadovoljavaju neku od javnih potreba
- javna poduzeća
- trgovačka društva
- građani

Jedinice lokalne uprave i samouprave pribavljaju sredstva za financiranje javne potrošnje sukladno Zakonu o financiranju jedinica lokalne uprave i samouprave (JLSU). Njihove izvore čine:

- 1. vlastiti prihodi**
- 2. zajednički prihodi**
- 3. dotacije državnog (ili županijskog) proračuna**

1.) VLASTITI PRIHODI

▪ VLASTITE PRIHODE U ŽUPANIJAMA ČINE:

- porez na nasljedstva i darove**
- porez na cestovna motorna vozila**
- porez na plovne objekte**
- porez na zabavne i sportske priredbe**

▪ VLASTITE PRIHODE GRADOVA I OPĆINA ČINE:

- općinski (gradski) porez na plaće zaposlenika**
- porez na korištenje javnih površina**
- komunalne naknade**
- porez na kuće za odmor**
- porez na reklame**
- porez na tvrtku**

2.) ZAJEDNIČKI PRIHODI

▪ PRIHODI U KOJIMA PARTICIPIRAJU SVE RAZINE JAVNE VLASTI U DRŽAVI (SREDIŠNJA VLAST, ŽUPANIJSKA VLAST, GRADSKA I OPĆINSKE VLASTI):

- porez na dodanu vrijednost**
- porez na prihod od imovine**
- porez na prihod od autorskih prava**
- porez na promet nekretninama**
- porez na dobitke od igara na sreću**
- administrativne i sudske takse**